

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Invățături pastorale.

Ca o revelație se revarsă asupra româniei faptul mareț, că s'a aflat o comună rurală, care dintr'una a subscris 30.547 cor. pentru orfelinatul din Sibiu și colecta e încă în continuare, așa că e speranță de a ajunge și la o mai mare sumă. E vestita Săliște de lângă Sibiu, mândria comunelor românești din regatul ungar.

De unde acest sentiment de jertfă ne mai pomenit la poporul nostru?

De prisosința bogățiilor nu poate fi vorbă, căci în privința aceasta Săliștea e îndărătul comunelor noastre mari de pe câmpia Aradului, Cenadului, Torontalului și a Timișului. Bogăția e mama egoismului și nu a altruismului. În alt loc avem să cercăm motivul altruismului din Săliște.

O privire asupra Săliștei esplică toate. Biserica și școlile centrul vieții sociale, în ele cei mai distinși preoți și învățători. În jurul acestui centru două bănci, reuniune de înmormântare, reuniunea economilor, societatea femeilor ortodoxe române, reuniunea meseriașilor, casina română, tot atâtea roade a spiritului cultural-economic de care e inspirată mulțimea comunei, împreună într'o credință creștinească și un sentiment mare național. Așa ni-se îmbulzește amintirea numelor vrednice de a fi spuse înaintea lumii întregi, dar acolo multe se petrec astfel de lucruri mari, toți sunt vrednici de amintit, căci toți, bogatul și săracul, de orice categorie socială ar fi el, și-a luat partea de contribuire la monumentul ce și-l'au ridicat ca precursorii dogmei sociale: *prin noi înși-ne*, căci toate câte s'au făcut în Săliște până ce au ajuns la culorile ofrandei pentru orfelinat, prin ei înșiși sunt făcute.

Cum s'a ajuns la aceasta armonică conlucrare, ce a produs atâtea instituțiuni culturale și economice în Săliște și la aceasta coroană a lor prin marea colectă pentru orfelinat? Prin unitatea gândirei și simțirei dată de o cultură curat românească.

Uite, femeea aceea săracă, care să roagă se nu-i ocolească nici casa ei cei cu lista de contribuire, al cărei prototip e văduva din evanghelie

cu ultimul dinar dat săracilor, explică sentimentul comun al iubirei copiilor.

Opera din Săliște nu e rezultatul unei însufleșiri a momentului, ci rezultatul unei munci asidue pastorale. Preoții și învățătorii din vechime, mână în mână cu intelectualii au făcut roditor pământul, și din generație în generație s'a cultivat aacest pământ de s'a făcut tot mai bun primitor a seminței bune. Pe cale pastorală s'a pregătit pământul cel roditor a cuvântului d-zeesc despre care ne învață parabola sămănătorului din sf. evanghelie. Așa a căzut în pământ bun sămânța faptelor creștinești sămănată de părintele Dr. Ioan Lupaș de pe amvonul bisericii din Săliște și într'un răsărit și apus de soare a răsărit floarea minunată a inimei creștinești și românești din Săliște.

De pe catedrele școlilor teologice se vorbește atâtea despre sentimentul comun a credincioșilor. Pe acela trebuie să și-l formeze mai nainte preotul ca să aibă o bază sigură pentru acțiunea lui pastorală. Se aibă credincioși uniți în credința și simțirea profesată de biserică, primitoare pentru tot ce este bun și frumos. Iată o parohie unde există un sentiment comun, și roadele lui, minunata colectă din Săliște. Aceasta este buna noastră învățătură pastorală din cazul dat de Săliște.

A doua învățătură este tactul pastoral cu care a pregătit sufletele părintele Dr. Ioan Lupaș. Cuvântul lui de pe amvon a străbătut ca o suflare dumnezească în sufletele deschise pentru faptele creștinești și românești. Prin pornirea colectelor oamenii ar fi luat chestia mai ușor, ca una din faptele creștinești ce au să implinească zi de zi și s'ar fi adunat și așa câteva mii de coroane. Părintele Dr. I. Lupaș însă a relevat în cuvântarea sa întreață măretia faptului, marea operă de valoare creștinească, care reclamă mari jertfe. Așa a înțeles și femeea ceea dela marginile satului, antitipul văduvei din evanghelie, să se roage de colectanți să nu-i ocolească casa, să-și dea și ea ultimul ei filer pentru fiii nimănu. Și pildă a dat nouă despre puterea amvonului, mai presus de toate însă pilda pastorală, că din biserică să se înceapă toate acțiunile culturale și umanitare, toată mișcarea pentru bine și frumos, ca biserică să fie considerată ca mama protec-

toară a civilizației creștinești și românești, pildă, că biserica nu este o instituție moartă, ci instituția dăătoare de viață. Parintele Dr. Ioan Lupaș ne-a dat exemplu de tactul pastoral în care se pregătesc sufletele credincioșilor la faptele îndurării creștinești și la toată fapta bună. Sotim a fi vrednic de reliefat acest elocvent exemplu de tact pastoral, atât de important în succesele activității pastorale.

Când pretutindena unde lipsește, vom începe a lucra pentru formarea sentimentului comun fără considerare dacă vom ajunge noi a-i culege roadele, atunci ne vom face nivelarea viitorului de a ocărma cu mână sigură naia bisericii, și atunci vor răsări pretutindeni faptele creștinești ca și în Saliște.

Parastase.

Soarele când apune, umbra în urma lui crește tot mai mare, ia proporții gigantice. Figura bărbatilor nostri apuși, cari s'au ilustrat prin o viață plină de fapte nobile n senz umanitar, tot mai măreață, tot mai înălțată apare înaintea noastră. Andreiu baron de Șaguna, marele metropolit, regeneratorul bisericii noastre naționale, rămâne simbolul omului creator, trimis de Dumnezeu pentru desrobirea unui neam.

Emanuil Gojdu prin fundațiunea sa dă posibilitatea ridicării clasei de cărturari, tot atâția apostoli ai neamului nostru, cari prin cultura lor superioară luminează orientările, prin iubirea lor de neam ridică neamul nostru la un nivel mai înalt și mai înălțat. Ei sunt nașii noștri de mare, dar celaiți nobili lundatori, tot atâția luceferi strălucitori pe firmamentul credinții noastre într'un viitor de aur el acestui neam, — sunt figurile a căror memorie neconținut crescătoare și nemuritoare se desvășește, ca umbra la apusul soarelui.

Biserica noastră, ocrotitoare a tezaurului vărsat cu mâni iar i de acești fericiți, a înălțat altar pentru eternizarea memoriei acestor aleși ai săi, iar noi an de an cu candelile pline și aprinse ne apropiem de acest altar, ca să depunem prinosul nostru de recunoștință și să aprindem dragostea fiilor acestei biserici pentru asemenea fapte marimimoase. Inimile duioase ale poporului nostru nu rămân neatinsse, mai vărtos dacă preotul nu va săvârși numai formalități, ci va oficia aceste parastase cu penitudine, urcând amvonul și rostind cuvântarea, carea să fie icoana fidelă a vieții și a faptelor acestor bărbai cu cari provedința divină a binecuvântat neamul nostru.

Cum însă biografiile, lăsământurile, ori actele de donațiune ale acestor mari fundatori sunt răslețe, nu îndemână vor fi cazuri, că unii sau alții dintre preoți nu le află, ori nu le știu află, prin urmare rămân la simple formalități. Deplin edificatoare, cum am arătat, nu pot rămâne asemenea parastase, în cosecintă se impune strângerea într'un mănunchiu al actelor biografice, al actelor de lăsământ, sau donațiune al fundatorilor nostri, pentru cari sunt orânduite parastase. Cel mai potrivit loc pentru aceste date il află în calendarul din editura tipografiei diecezane, care în număr tot mai considerabil ajunge în mâna credincioșilor. Orientat și poporul despre termenele parastaselor, mai

număroși vor veni la biserică și fac ei înșiși o controlare a împlinirii datorinței din partea preotului.

Dar, ca controla să fie și mai severă, află admisibilă o mică taxă de 4—5 coroane pentru o colivă carea va pregăti-o de pildă soția preotului cu gust și ținând seamă de demnitatea actului. Rațiociniile înaintate autorității diecezane vor fi mărturie în felul acesta, dacă în toate bisericile noastre s'au oficial parastasele prescrise pentru binemeritații nemuritori fii ai ei.

Stau sub impresia razelor luminoase ce cu profuziune împrăștie acestea figuri din timpurile nu prea îndepărtate, și mi-se pare, că nici anii, nici veacurile cari vor veni, nimic nu vor micșora, din contră, aureola gloriei tot crescătoare va umbri nobilele lor figuri. Noi datori suntem să ne închinăm dinaintea memoriei lor!

Iancu Ștefănuț
preot.

„Augmentarea fondului preoțesc“.

Asupra acestei importante chestiuni, află de bine a reveni.

Insuflețirea preoției pentru o cauză a ei, așa de vitală, cum este asigurarea unui viitor mai fără griji, în ce privește existența materială, nu e cu puțință să fie un foc de paie. Acum e timpul să ne cercetăm pe noi, și defectele ce le descoperim în organismul bisericii să le delăturăm. Lupta noastră, în lumea de creștini, — spun semnele vremii — de acum înainte are să se înțească ca să biruim. Ostașii bisericii, preoții, slab echipați cum sunt, nu vor putea duce lupta la victorie. Aceste sunt rezoane, cari le înțelege toată lumea, deci cum să nu le înțelege guvernul bisericesc?

Ameliorarea sortii preoției s'a desbătut chiar și în congresul nostru bisericesc din periodul trecut, astfel trebuie să avem firma speranță, că chestia aceasta nu se mai poate trăgână și toți bărbaiii bisericii, în a căror sferă de competență cade rezolvirea ei, fără îndoială, îi vor acorda sollicitudinea meritată.

Copilului, căruia nu plânge, mamă-sa nu-i dă țâță. Iar Mântuitorul nostru Isus Hristos a zis: „Cereți și veți lua“. Intre împrejurările date, preoția diezei noastre cere numai aceea, ce după dreptate are să primească, și fără greutate poate să i-se dea. Și aici nu poate fi cu puțință să lipsească bunavoință.

Funcționarii și toți impiegații din serviciul statului, succesiv, cu intrarea scumpetei, au ținut meetinguri, ca glasul lor să răsune și să străbată la locurile de cădere, iar dorințele lor, pe rând, li-s'au satisfăcut, atât cu privire la ameliorarea salarului, cât și a penziunei.

Preoției noastre nu i-se dă mâna a țineă meetinguri. Noi stăm așezați pe bazele legii noastre bisericești și ne învârtim între cadrele ei.

Stând astfel lucrul, dorința preoției, cu glas tare, are să răsune din conferințe. Ocaziunea este aci. Colegiile preoției noastre din întreagă dieceza, în scopul alegerii de deputați congresuali, se vor întruni de curând. Cu ocaziunea aceasta binevenită și atât de aproape, — pentru că altă ocaziune de întrunire a preoției și atât de aproape, cu greu s'ar mai putea da — preoții, la finea actului electoral, se pot constitui în conferință, sub prezidiul șefului tractual, eventual al unui preot, și prin concluz motivat să ceară Ven. Consistor așternerea cauzei Ven. sinod eparhial pentru a decretă urcarea penziei preoțești, pe lângă augmentarea fondului preoțesc, în senzul propunerii părintelui Iancu

Ștefănuț. Protocoalele să se aștearnă prezidial la locul destinat.

„Vrednic este lucrătorul de plata sa“. Preoțimea este conștientă de această vrednicie și în numele ei se înfăptuește solidaritatea noastră. Laștatea, timiditatea și orice înțelegere rău plasată, să se topiască ca ceara de fața focului în fața solidarității și a scopului nostru, sintetizat în asigurarea viitorului familiilor preoțești, cari pentru păcatul la ității noastre, în aceste vremi atât de scumpe, să nu ajungă cerșitoare.

Părerea mea o repetez și aici, că preoțimea să poate mulțumi cu aceste clase de penziune: 1600, 2000 și 2400 cor, iar pentru părinții protopresbiteri 3200 cor.

Deci, fraților preoți, nu este timp de pierdut. Acum este vremea a face! Luați aminte!

Nicolae Crișmariu.

Predică

la înmormântarea unei femei tinere.*)

„Moartea este odihna omului, că l'a acoperit pe el Dumnezeu“.
(Iov. III. 23, 23).

Iubiților și jalnicii ascultători!

Mare întristare și duiosie sufletească pătrunde întreaga noastră ființă în fața acestei prea triste întâmplări! Rudenii de aproape și îndepărtate, cunoscuți și binevoitori v'ați adunat, ca să vedeți cu ochii trupești ce a lucrat moartea și se simțiți cu inimile voastre durerea mare, care a cuprins în brațele sale aceasta casă. V'ați adunat, ca se vărsați lacrimi împreună cu cei greu încercați, grăbita-ți să vă arătați jalea și întristarea ce vă apasă inimile pentru pierderea, ce o suferă acum această familie. Și stăm cu toții întristați și cu toții ne întrebăm în acest prea trist moment, se fie oare cu puțință, ca o femeie atât de tinără, atât de plină de viață, atât de dragălașă și iubită de toți, se dispară dintre noi cei vii așa grabnic și se fie oare cu puțință, ca ea se schimbe așa de timpuriu grădina cea veselă a tinerei sale vieți de 30 ani cu întunerecul cel posomorit al mormântului? Unde a fost iubirea fără margini a soțului ei? Unde a fost durerea, duiosia și buna îngrijire a părinților și socrilor săi iubitori? Unde a fost mila pentru ființa ei mult iubită? Toate acestea se nu fi putut oare depărtă dela dânsa aripa morții? Nu! pentrucă ea sârmana sinoură a trebuit să-și împlinească destinul ei, și după cuvintele Marelui D-zeu: „Intru dureri vei naște fir“, ea sârmana întru durerile moștenite dela strămoașa neamului omenesc părăsește viața pământească iar noi plecându-ne capul în fața acestui mare adevăr, suspinăm cu cântarea noastră jalnică: „Ce este viața noastră? Floare și fum și rouă de dimineața cu adevărat!“

Cu durere mare în sufletele noastre constatăm în fața acestei triste întâmplări, că moartea în lăcomia ei neastâmpărată este fără saț, ea, care a înghițit nenumărate vieți nu s'a săturat încă, ci iată-o și acum face să se deschidă un mormânt nou, care cu nerăbdare așteaptă să cuprindă în brațele-i reci un alt trup omenesc! Și moartea este tirană, ea este fără milă! Ea a tăiat și acum în inimile noastre o rană adâncă! Ea a răpit dela hârbat pe soția blândă și mult iubită. Ea a răpit dela sinul părinților și socrilor săi pe fica mult plăcută. Suflețelului nevinovat născut abia de 7 săptămâni i-a răpit pe mama dulce, tirana moarte a făcut

să sece izvorul laptelui, ce avea să hrănească pe fiuța orfană de mamă. Și când ne gândim, că în lumea aceasta multe ființe nenorocite pribegesc fără casă și mamă, fără vatră și nume, apăsate și gârbovite unele de bătrânețe, altele steite de frig altele consumate de foamă și altele îngănunchiate sub sarcini și moartea nu vine, ca aici și din șirul acestora să-și iete j-rif-ile sa'e? Răspunsul este trist, el ste negativ, căci moartea în trănă și sălbăcia ei nu face deosebire, ea este nemiloasă, căci nu caută la tinăr ori bătrân, sârca ori bogat, ci de opotrivă răpește pe toți și cu sâcra ei nemiloasă mătură societatea omenească, rărind mult ființele omenești.

Să nu ne tânguim și să nu desperăm însă, ca ceice n'au nădejde, ci chiar în clipite de acestea prea triste, să ne gândim creștinește, să ne ridicăm ochii de pe pământ la ceru și vom află, că moartea doar' nici nu este așa tirană, ea doar' nici nu este așa nemiloasă, precum o vedem noi acum cu ochii nostri trupești. Și cu sufletul nostru ridicat la Dumnezeu, ne aducem aminte de cuvintele dreptului și mult încercatului Iov, care zice: „Moartea este odihna omului, că l'a acoperit pe el Dumnezeu“ (I I. v. 23).

Să stăm puțin și să apreciem cu mintea și sufletul nostru aceste cuvinte ale dreptului Iov, căci în fața acestei prea triste întâmplări tocmai aceste cuvinte ne dau oareșcareva liniștire, mângâiere și îmbărbătare, ne fac să nu ne tânguim, ci chiar din contră să simțim bucurie în sufletele noastre creștinești atunci, când aripa morții atinge pe cineva dintre viețuitorii. „Moartea este odihna omului“ zice dreptul Iov! Și dacă vom examina viața omului pământean cu toate părțile ei bune și rele, dacă vom judecă, că omul dela nașterea sa și până la cea din urmă clipită a vieții sale este mai mult în dureri, năcazuri și osteneli, și când ne gândim la împrejurarea, că cea mai mare parte a omenimei are mai multe zile negre, decât senine, atunci vom află încâtva, că da! moartea de fapt este odihna omului. Judecați singuri, ce zile il așteaptă pe soțul mult întristat, care acum își petrece în calea cea din urmă pe soția cu care a trăit viața sa de până aci? Ce zile trăiesc azi mulți părinți, a căror prunci, ca razim și sprijin al bătrânețelor lor, departe-departee stau în fața morții? Ce zile trăiesc și ce zile așteaptă pe mulți copilași, cari zădarnic strigă ziua noaptea cu glasul lor plin de duiosie, căci „tata“ nu răspunde, nu vine să le alina durerea, nu, căci oți e prea îndepărtat, ori ei sârmanași poae nic nu mai est întrucei vii? Ce zile trăiește, celce de ani mulți zace bolnav în patul durerilor și zadarnic aleargă după vindecare, căci nu o află? Ce zile trăiesc mulți, cari nici chiar traiul după o zi pe alta nu și-l pot câștiga singuri, ci sunt avizați la mila altora? Știind deci, că sute, mii și milioane sufăr, nu vom află oare, că sunt pline de adevăr, cuvintele dreptului Iov? Nu vom vedea oare nu numai cu ochii sufletului, ci chiar și cu ochii nostri trupești, că „Moartea este odihna omului“?

Vom cercetă însă, când și cum ajunge omul prin „moarte“ la „odihnă“? Sf. apostol al neamurilor, Pavel în epistola sa către Tesaloniceni zice: „Cei morți întru Hristos vor învia“, de unde știm apoi, că moartea de fapt este odihnă pentru celce cu adevărat și moare întru Hristos! Și cine moare întru Hristos? Acela, care în sufletul său este pe deplin convins, că în viața pământească este numai un simplu călător și ca atare caută, ca deja de aici de pe pământ să-și câștige merindea de lipsă pentru viața viitoare, care este fără sfârșit. Și unul ca acesta, deja aici pe pământ trăiește

*) A răposat în durerile nașterii.

Întru Hristos, adecă după înalta sa învățătură, iubind pe Dumnezeu, întrucât cercetează cu smerenie sfânta Lui Casă, acolo se roagă cu inima curată, cere iertare pentru greșalele făcute și mulțamește Tatălui Ceresc pentru bune și rele de-opotrivă. Celce trăiește întru Hristos iubește și pe aproapele său, întrucât îmbracă pe cel gol, hrănește pe cel flămând, adapă pe cel sătos, cercetează pe cel bolnav, ajută pe cel lipsit, mângăie pe cel întristat, astfel, că având în sufletul său dragostea față de Dumnezeu și aproapele, trăiește întru Hristos, și poate nădăjdui, că și moartea îi va fi întru Hristos, câștigându-și ca răsplată a traiului său „întru Hristos” moartea, ca „odihnă”.

Să nu ne întristăm deci nici când în fața morții, pentru că ne sunt date dela Dumnezeu mijloacele, cu ajutorul cărora noi pământeni vom merge dela moarte la viață, dela suferință la odihnă.

Știm cu toții, că aceasta adormită în Domnul în viața sa întreagă petrecută aici și-a dat toată silința, ca să trăiască întru Hristos, cu toții am cunoscut-o de o bună creștină, nu vă întristați deci și nu mai vărsați lacrimi pentru moartea ei. Nu te întristă soțule iubit, nu vă tânguiți dulcii părinți și socrii ai răposatei, ci mângăiați-vă cu aceea, că viața ei pământească a fost creștinească și știind, că ea mult a iubit pe D-zeu, să aveți liniștirea deplină, că moartea pentru dânsa este cu adevărat: „odihnă”.

După aceste, vă rog iubitorilor și jalnici ascultători, să dați ascultare graiului din urmă al acestei adormite în Domnul, carea împlinindu-și cea din urmă datorință față de mult iubiiții săi, înainte de a fi înghițită de mormântul rece, își ia rămasul său cel din urmă.

Mult iubitul și dulcele meu soț! Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit, ca între marginile căsătoriei noastre se petrecem împreună 12 ani. Și chiar atunci, când în al 12-lea an a binecuvântat Dumnezeu căsătoria noastră cu o ficuță drăgălașă, eu soția ta pentru o viață de om a trebuit să-mi jertfesc viața mea, căci iată a sosit sfârșitul meu și „sfârșitului meu nu mai este întoarcere”. Durere cuprinde sufletul meu și știu, că întristat ești și tu, căci din acest moment sarcină mare și grea se așază pe umerii tăi, pe de-o parte durerea inimii tale pentru că mă pierzi, pe de altă parte grija mare, că de acum, — în lipsa mea, — vei avea să fii pentru drăgălașa noastră ficuță și tată și mamă! Cât pentru pierderea mea, nu te întristă iubitul meu soț, ci te mângăie cu aceea, că așa a fost voința lui Dumnezeu și El prin despărțirea noastră, va pune la probă credința ta, fii tare deci și nu te depărtă de El, căci este bun și-ți va ajuta să porți cu ușurință pierderea, ce acum o suferi. Iar cât pentru ficuța noastră, roagă-te Tatălui ceresc și El va trimite Ingerul său păzitor și va purta grije de ea. Nainte de a plecă în calea mea, ce acum mi-s'a rânduit, îmi aduc aminte, că erai cu credință și aveai dragoste deplină față de mine, pentru cari toate ți-am mulțumit și răsplătit cu credința și dragostea mea și dacă totuși, s'ar fi putut întâmplă, ca în viața mea pământească să-ți fi greșit cu ceva, soția ta mult iubită te roagă acum din adâncul sufletului ei, ca să o ierți, ca și D-zeu să o ierte.

Dulcea mea ficuță și scumpul meu Ingeraș! Mama ta dulce te strânge încă odată în brațele ei. Prin pierderea mamei tale, ai pierdut ce a fost mai bun pentru tine, ai pierdut pe hrănitorea ta, ai pierdut pe ocrotitoarea ta, carea eră chemată, ca sub aripile ei îngrijitoare se crești în frica și dragostea față de D-zeu. Ce ai pierdut acum, încă nu știi, vei ști însă atunci, când bunul D-zeu crescându-te mare, vei simți și lipsa

mai tale îngrijitoare. Când vei auzi pe alții strigând pe mamele lor, vei încercă să faci și tu asemenea, răspuns însă nu vei primi și tu atunci vei simți, ce însemnă a rămânea orfan de mamă. Bunul D-zeu însă se va îngriji și de tine și El va trimite de sus Ingerul păzitor, care te va ocroti și te va îndreptă în calea vieții tale. Te sărut cu sărutarea mea cea din urmă, D-zeu să te îngrijască și să te binecuvinteze!

Mult iubiiții mei părinți! După D-zeu vouă am să vă mulțumesc, că am crescut în frica și dragostea de D-zeu. Multe și mari au fost ostenelele voastre până m'ati crescut și iată, că atunci, când așteptați să vă răsplătesc dragostea și ostenelele voastre, bunul D-zeu întocmește așa, ca să ne despărțim pentru totdeauna. Și dacă n'am putut să vă răsplătesc până acum, vin, ca măcar în clipa din urmă să vă dau recunoștința mea sufletească și în semn de răsplată, scumpa voastră fică vă sărută mâna și fruntea, rugându-vă totodată, că de cumva v'am greșit până am fost în viață, să-mi iertați, ca și D-zeu să-mi ierte! Tot așa îmi iau rămasul bun cel din urmă și dela voi iubiiții mei socrii, pe cari v'am privit întocmai, ca pe adevărații mei părinți. Vă mulțumesc pentru dragostea voastră, pentru care iubita voastră noră vă sărută mâna și vă roagă, că de cumva până a fost în viață v'a greșit cu ceva, să o iertați, ca și D-zeu să o ierte!

Și în fine voi iubitorilor frați și surori, unchi și mătușe, veri și verișoare, nepoți și nepoate și toți cei de față rugați-vă Domnului D-zeu, ca acestei răposate să-i facă odihnă, s'o așeze în laturea celor vii, acolo, unde nu este durere, nici întristare, nici suspinare, ci viață fără de sfârșit. Primește Doamne sufletul ei blând în ceata dreptilor Tăi, că Tu ești D-zeu vecinic și Ție mărire și mulțumire înălțăm: „Tatălui și Fiului și sfântului Duh Amin!”

Socodor, luna februarie 1916.

Petru Marșieu
preot ort. român.

Molochul alcoolism.

Nu e zi dela Dumnezeu în care să nu se înregistreze, pe întinsul pământului, mii și mii de victime ale alcoolismului.

Firește, războaiele — și încă un măcel'ca încăerarea de neamuri ai cărei martori înflorați suntem de 17 luni — sunt o pedeapsă groaznică pentru omenire, pentru că ele aduc multă jale și imensă ruină în societate cu atâta trudă organizată în decursul veacurilor. Hecatombele de vieți și prăpădul material sunt pierderi dureroase, dar totuși nu din acelea cari să lovească de moarte umanitatea toată, zdruclinând-o din temelie, fără nădejde de întremare. Nu. Oricât de sfâșietor ar fi doliul și oricât de spăimântător dezastrul economic pricinuit de chiar cel mai groaznic dintre războaiele pomenite în istorie, speranța în zile mai bune, în zile de înviore și de o nouă propășire nu se întunecă; omenirea, crud încercată, se mângăie cu gândul propășirii și mării de mâine cari, ca mititica pasăre Phoenix, vor răsări din cenușa teribilului pârjol. Războiul a fost dela primile începuturi ale omenirii, de când, în negura îndepărtată a vremurilor biblice, pentru înlăia oară s'a întâlnit om cu om: Cain a fost cel dintâiu care, în necazul lui contra fratelui său Abel, a dat pas forței brutale asupra dreptei judecăți... Dar războaiele, oricât de inverșunate, au avut și vor avea în totdeauna, pe lângă laturea lor distructivă, și una

constructivă: slăbirea, dispariția totală chiar a unuia dintre beligranți însemnează, în măsură egală, întărirea, înălțarea adeversarului biruitor. E, pentru omenire, o compensație — dureroasă, rușinoasă pentru spiritul de civilizație — dar, în definitiv, e o compensație: pierderea e numai aparentă, pentru că unuia slab se substituie unul mai tare și astfel valoarea în sine nu suferă nici o scădere.

Natural, o asemenea concepțiune filosofică a războiului e barbară, rănește sentimentele cele mai gingașe și conștiința universală care nu poate absolvi crima de a distruge un popor, o țară, dar de vreme ce civilizația n-a fost în stare să găsească mijlocul de înlăturare a încăerărilor între neamuri, trebuie s'o acceptăm ca atare oricât ar protesta inima și dreapta noastră judecată...

Consolațiunea aceasta, așa barbară cum este, n'o avem însă în războiul fără cruțare, războiul de exterminare pe care Alcoolul îl duce omenirii, Războiul acesta nu mai e ceva sporadic, trecător ca o erupțiune vulcanică un uragan de foc deslănțuit la un moment dat și pentru vreme mai mult sau mai puțin îndelungată; războiul alcoolismului e, pentru omenire, o pedeapsă permanentă, un cancer care secol cu secol, an cu an, zi cu zi, roade, prăpădește organismul social depe integ globul.

Ceeace înghite Molochul Alcoolism e pentru veci nimic, pierdut. Nu mai există, ca în războaiele dintre popoară, măhnitoare mângâiere că paguba unuia se regăsește la altul sub formă de câștig în puteri, progres și mărire, din cenușa lăsată de părjolul alcoolismului nu mai răsare Phoenixul de vlagă trupească și sufletească, de belșug material. Pe urma acestui prăpăd nu rămâne nimic care să mai poată încolți; un pustiu jalnic, o scădere materială și morală definitivă, ireparabilă.

Rodul unor străduințe de veacuri nenumărate se risipește, se distruge pentru totdeauna. Viețile înghițite de gura nesățioasă a teribilului Moloch vor dispărea fără nici un folos pentru omenire, bunurile nimicite nu se vor regăsi aiurea sub o altă formă de care să se poată bucura aceeași omenire e veșnică.

Un războiu, chiar așa de înfiorător cum, sărăcește omenirea cu câteva milioane de vieți, dar îi urmează o epocă de reculegere, de activitate îndoită, înzecită, care în douăzeci, cincizeci, o sută de ani, umple din belșug golurile făcute. Când e vorba, însă, de Molochul Alcoolism, blestematul tribut pe care îl plătește umanitatea, e o povară perpetuă, în loc de reculegere și recrudescență de activitate, avem o goană tot mai nebunească spre prăpastie, o sleire continuă, progresivă, a forțelor producătoare.

Se apropie ziua de mare, nespūsă bucurie creștinească a nașterii Mântuitorului. Voi toți acei cari vă închinați Molochului Alcool, risipiți negura care s'a așternut peste judecata voastră, întunecându-o; treziți-vă din somnul de perzanie, îndreptați-vă cugetul către Fiul Omului trimis pe pământ de Părintele din Ceruri spre arătă păcătoșilor cale cea bună, calea cea dreaptă!

Scuturați-vă de jugul infam al alcoolismului. Judecați câtă depărtare e între vieța de bestie pe care o duce omul cu darul blestat al beției și traiul ce cu adevărat suntem mențiți să trăim toți cari viețuim pe pământ, că doară' nu pentru vieța de bestii ne-a făcut Dumnezeu după chipul și asemănarea sa.

Repudiați pe Molochul Alcoolism și închinați-vă cugetul Dumnezeului cel adevărat, pentru ca astfel să

vă puteți închina toată dragostea curată, toată vloga născătoare de voie bună și de belșug familiilor voastre, toată priceperea minței și toată țaria brațului Patriei și Neamului vostru!

Prof. Dr. M. Minovici.

Pentru interzicerea pe vecie a vutcăi în Rusia

Deputații țărani au depus pe biroul Dumei un proiect de lege cu privire la interzicerea „pe vecie” a vutcăi. Decretul dela 10 Octomvrie 1914 recunoaște zemstvoudurilor dreptul de a opri vutca pe vremea războiului în circumscripțiile administrative respective.

Deputații țărani, în expunerea de motive a proiectului lor, spun că atunci s'a întâmplat o minune pe pământul rusesc. Visul întrevăzut de mult de poporul rus se realizează: răul etern al Rusiei fu învins. Rușine tuturor acelor cari spuneau că abstenența e imposibilă la noi, că ea nu se obține prin prohibiri, și că fără „bugetul beat”, economia Statului va fi zdruncinată.

Anul ce s'a scurs a arătat că abstenența a regenerat cu desăvârșire poporul nostru. Criminalitatea a scăzut, brigandajul a descrescut, cerșetoria s'a împuținat, închisorile nu mai sunt tiesite, spitalele nu mai sunt pline, pacea a intrat în sânul familiilor, peoductivitatea muncii a crescut, s-au făcut economii. Cu toate grelele încercări, satele au păstrat dorul lor de muncă și voioșia lor.

După aceste experiențe, toți oameni cinștiți, toți cei cari își iubesc sincer patria, trebuie să vadă lămurit că fericirea și mărirea Rusiei sunt în abstenență și că e datoria sfântă a oricui să asigure pentru vecie această abstenență.

Proiectul cere oprirea vânzării vutcăi, a vinului, a berei și altor spirtoase. Contră venienții vor fi pasibile de închisoare dela 4 la 12 luni; în caz de recidivă, la 3 ani pușcărie; în caz de altă recidivă repeta ă deportațiunea. Bețivii vor fi supuși le acest dela 71 a 30 zile; a doua oară dela 1 la 3 luni, și a treia oară închisoare dela 1 la 3 ani.

CRONICA.

In atențiunea preoțimei. In circularul consistorial Nr. 553/1916 publicat în Nr. 7 a „Bisericei și Școalei”, a fost greșit tipărit ziua alegerii deputaților congresuali din cler pe vineri 4/17 martie în loc de joi 3/16 martie pe când e fixată ziua alegerii. Atragem dar atențiunea preoțimei, că alegerile congresuale preoțești se vor țineă joi în 3/16 martie, ora 11 a. m.

P. S. S. D. episcop Ioan I. Papp pentru orfelinatul din Sibiu. P. S. S. care mai de mult a cumpărat din avutul său în Beiuș case pentru înființarea unui orfelinat ce va purta numele P. S. Sale, și-a întins darnica mână și orfelinatului românesc din Sibiu, cu 5000 coroane. D-zeu se primească prinosul.

Parastas. Sâmbătă în 20 februarie (4 martie) a oficiat P. S. S. D. episcop Ioan I. Papp pa-

rastas pentru sufletul adormitului în domnul arhimandrit și egumen Augustin Hamsea în sf. mănăstire H.-Bodrog.

Necrolog. Subscriși cu inima întristată, anunță încetarea din viață a iubitei lor mamă, soacru și bunică *Văd. Ana Dr. Lazar Petco n. Șandor* prima presidentă a Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei și fosta presidentă a Reuniunii femeilor române din Arad, întâmplată la 3 martie 1916, în etate de 72 ani. Serviciul divin funebral se va ține duminică, în 5 martie 1916 la 2 ore d. a. după ritul gr.-or. rom. la domiciliul neuitatei defuncte, de unde rămășițele pământești se vor transporta la Arad și vor fi așezate spre vecinică odihnă, în cimiterul comun de acolo, în 6 martie a. c. la 11 ore înainte de amiază. Vecinică și binecuvântată fie smintirea ei. Valer Petco consilier și director substituit de finanțe. Eugen Petco v. colonel c. și reg. Aurelia Petco mărit. Alexandru L. Hosszu. Vilma Petco mărit. Dr. Sigismund Cserey fii și fice. Dr. Alexandru L. Hosszu, Dr. Sigismund Cserey gineri. Dr. Eugen Hosszu, Alexandru, Lucia, Victor, Blanka Cserey, Matilda, Sigismund, Eva nepoți și nepoate.

Cronica bibliografică.

„Cântec de războiu“, volumul II, „Dor și jale“ de Dr. Dimitrie Cioloca, o broșurică de 96 pagini, conține 32 poezii, cari acum pentru prima dată văd lumina tiparului. Se poate procura la toate librăriile. Revânzătorilor rabat. Prețul unui exemplar 44 fil. Sperăm că actualitatea războiului va face cercate aceste cântece ale zilelor noastre.

Poșta redacției.

Fratelui C. Sub impresia epistolei Sfinției tale despre dura realitate ce ai aflat-o în viața pastorală când te-ai pogorit din zarea luminilor ideale din școală, am scris primul de astăzi „Învățătură pastorală“, ca o mângăere, că calea pe care ți-ai început viața pastorală este cea adevărată: a munci fără preget până vei sfărâma bolovanii și vei face pământul roditor. Cunoșcând forțele Sfinției Tale și terenul prielnic de muncă, sper că vei ajunge mai îngrab decât ce crezi la bucuria de a gusta din roadele muncii binecuvântate ce o desvoaltă.

Concurse.

Pe baza ord. cons. Nr. 350/1916 prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de cl. a II-a din comuna Musca, devenită vacantă prin trecerea în deficiență a parohului George Popescu, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi. 2. Două intravilane parohiale. 3. Patru pepeniște și 2 cânepiște. 4. Stolele legale. 5. Birul legal. 6. Eventuala întregire din vistieria statului, care nu o garantează nici comuna bisericească, nici superioritatea diecezană.

Alegândul preot, are să solvească regulat toate dările publice după întreg beneficiul și să se îngrijească de locuință din al său. Este îndatorat a catehiza la școlile din comună, fără alta remunerațiune, a țineă

exortare băeților după vecernie, precum și a predica în sfta biserică totdeauna când servește.

Fiind parohia de cl. a II-a dela recurenți să pre-tinde cvalificațiunea prescrisă prin concluzul Vener. Sinod eparhial adus sub Nr. 84/II. p. 2. ex. 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise și atestat despre serviciul de pân' aci, — adresate com. par. rom. ort. din Musca — sunt a se trimite în termenul fixat P. O. Oficiu ppopesc din Șiria (Világos) com. Arad.

Recurenții sunt datori — pe lângă stricta observare a ș-lui 33 din Reg. pentru parohii — a se prezenta în sfânta biserică din Musca, spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința com. par. rom. ort. din Musca, ținută la 14/27 februarie 1916.

George Chîlbu
v. președ com. par.

George Muntean
notarul com. par.

În conțelegere cu: Mihail Lucața ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei I-ă din Birchiș protopopiatul Lipova, devenită vacantă prin moartea parohului Stefan Bordoș, în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 6361/915 se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial fără casă.
2. Una sesiune parohială constatătoare din 30 jughere pământ, necompletă.
3. Birul legal conform fasiunei de congruă 138 cor. în bani.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat, pentru care însă nici comuna bisericească, nici autoritatea superioară nu garantează.

Alesul va beneficia întreg venitul parohial numai dela 5/18 decembrie 1916 pe motivul, că până atunci jumătate compete văduvei, în urma drepturilor ei garantate în §. 26 în Regulamentul pentru parohii. Toate dările publice în proporția beneficiului parohial le solvește alesul, carele se îndatorează a catehiza la școalele profesionale din localitate fără alta remunerațiune. De locuință se va îngriji alesul din al său.

Parohia e de clasa I., deci reflectanții trebuie să dovedească cvalificațiunea prescrisă prin concluzul sinod. eparhial de sub Nr. 84/II din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci au a se subșterne în termenul concursual la P. On. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Birchiș.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Birchiș spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict cele cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial din Birchiș ținută la 7/20 decembrie 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Fabriciu Manuila ppbiterul Lipovei.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în vacanta parohie de cl. a III-a Jancești cu filia Bicaciu, protopresbiteratul Beiuș, conform ord. Venerabilului Consistor Nr. 2702/B 1915, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele:

1. Casă parohială cu intravilan de 667 m.□
2. Pământ parohial 8 iugere și 2400 stângeni.□
3. Bir preoțesc câte o măsură cucuruz sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru (cu carul, plugul, sau cu brațele) dela fiecare familie. Aceasta se poate rescumpără cu una coroană.

5. Stolele îndatinate.

6. Intregirea dela stat.

Alesul e dator a prevedea catehizațiunea elevilor dela școala elem. fără alta remunerațiune.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie să-și adjusteze cererile de concurs regulamentar, să le înainteze Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. român în Beiuș, în termenul concursual și să se prezenteze în s. biserică din Jancești-Bicaciu cu observarea dispozițiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popovici* adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Luguzău**, devenită vacantă prin decedarea preotului A. Nica, se publică concurs cu termen de **30 zile** pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesia parohială de 16 jugh. cat. și grădină.
2. Birul preoțesc legal.
3. Stolele legate.
4. Intregirea dotației dela stat, pe carea parohia nu o garantează.
5. Competința de lemne din pădurea urbarială după 5 lanțe de pământ — atunci, când se vor da lemne și urbarialștilor.

Darea după sesie o plătește preotul.

Alesul va avea să catehizeze fără alta remunerație.

Reflectanții își vor înainta recursese ajustate pentru parohii de cl. III-a oficiului ppbiteral din Buteni, având a se prezenta în termenul concursual în sfânta biserică din Luguzău pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Conform §-lui 26 din Reg. pentru parohii, văduva răposatului preot va beneficia $\frac{1}{2}$ din venitul parohiei până la 17/30 septembrie 1916.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *F. Roxin* ppbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din **Ilteu** (Ilț) tractul **Mariaradua**, devenit vacant prin abdicarea învățătorului **Petru Bincici**, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela lada cultului 600 cor., dela aceasta sumă în sus salarul e asigurat dela stat cu rezoluția ministerială Nr. 77357/1911.
2. Cortel liber în edificiul școalei și grădina aparținătoare.
3. Spese de conferințe 20 cor.
4. Curatorat 20 cor.
5. Scripturistică 4 cor.
6. Prețul alor 8 stângini de lemne, din cari 3 sunt pentru școală à 22 cor. = 176 cor.
7. Dela înmormântări unde e poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.

De curățirea internă a locuinței învățătorului se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și a salei de învățământ comuna bisericască.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să instrueze școlarii în cântările bisericesti, să-i conducă la sfta biserică în dumineci și sărbători, să conducă corul bisericesc și să facă socoțile culturale fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursese lor în termenul concursual P. O. Oficiu protopresbiteral din **Mariaradna** ajustate și cu declarația privitoare la serviciul militar încât este asentat și a făcut serviciul militar ori nu, apoi cu atestat de apartinență și cu documente despre eventualul serviciu de până aci, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiterul **Radnei**.

—□—

2—3

În tenoarea incuviințării Ven. Consistor diecezan cu Nr. 270/1916 se publică concurs pentru îndeplinirea capelaniei protopresbiterale permanente din **Mariaradna** (comit. Arad), cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Capelanul va beneficia de $\frac{1}{2}$ din venitul parohial, cu excepțiunea întregirii de stat a parohului.
2. Darea după partea sa de venit o va plăti alesul.
3. Capelanul va sta întru toate la dispozițiile parohului protopop.
3. Dela reflectanți se cere să fie evalificați pentru parohii de cl. I; în lipsa recurenților cu aceasta evalificațiune să admit și recurenți evalificați pentru parohii de cl. a II-a.

Reflectanții vor avea a observa întru toate dispozițiile regulamentare în vigoare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiterul **Radnei**.

—□—

2—3

Librăria diecezană Arad

(strada **Deák Ferencz** Nrul 35).

Mare depozit în ornate și recvizite bisericesti (mormânturi, prapori, cădelnițe, cruci, candel, potire, litier, stelute, miruitor, lingurițe, discuri, còpii etc.)

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	— 100 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint chița	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	— 100 cor.
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Moltivelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.